

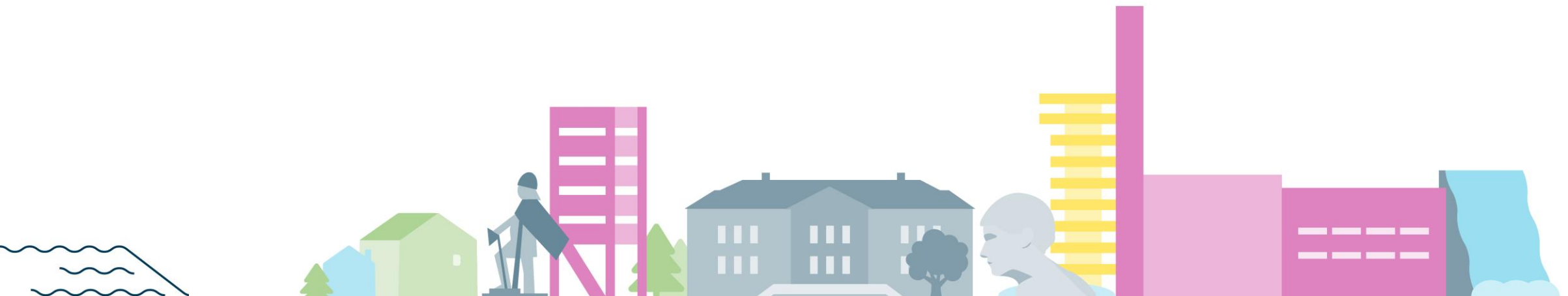
Handlingsplan 2027-2030

med årsbudsjett 2027

Kommunedirektør Turid Stubø Johnsen

Hva inneholder handlingsplanen?

- Handlingselementene:
 - Oppdrag
 - Økonomiplantiltak
 - Investeringer
 - Klimabudsjett
- Årsbudsjett
 - 4-årig økonomiplan drift
 - 10-årig investeringsplan

Prosess 2026

- 18. juni - bystyret behandler Drifts- og investeringsanalysen
- 7. oktober - regjeringens forslag til statsbudsjett
- 29. oktober - kommunedirektørens forslag til handlingsplan med årsbudsjett
- 26. november – formannskapet behandler handlingsplan/årsbudsjett
- 30. november – stortingsflertallets statsbudsjett
- 10. desember – bystyret vedtar handlingsplan/årsbudsjett

Sarpsborg bystyre

Statsbudsjettet 2027

Økning frie inntekter justert for lønns- og prisvekst	64,1 mill. kr
Oppgaveendringer	-3,2 mill. kr
Manglende finansiering lønns- og prisvekst	-24,7 mill. kr
Manglende finansiering ressurskrevende tjenester	-1,8 mill. kr
Manglende finansiering nominell barnehagepris	-0,3 mill. kr
Økt handlingsrom, statsbudsjettet	34,1 mill. kr

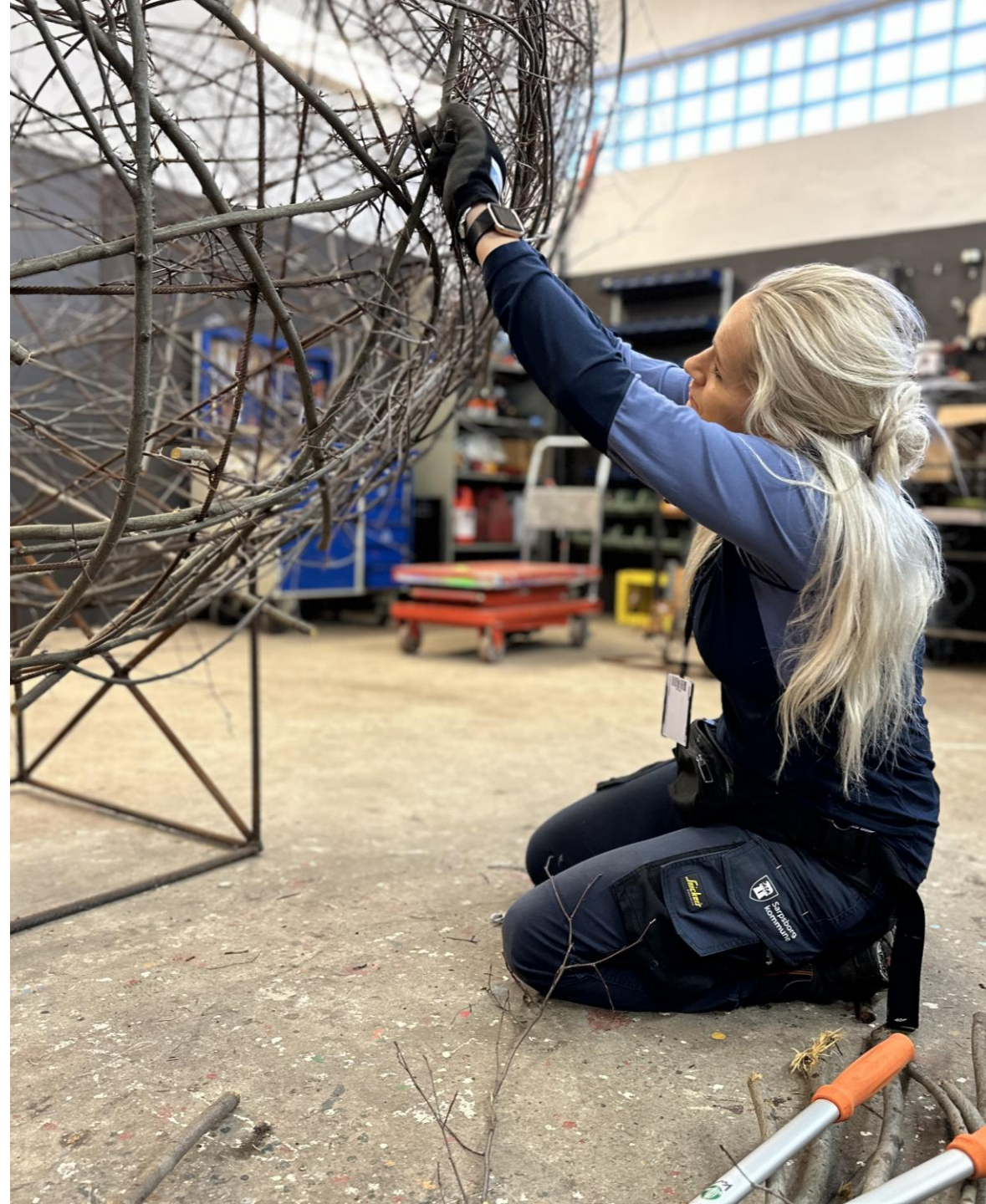
Fotograf: Peter Mydske/Stortinget

Demografi og samfunnsendringer

Reduksjon elevtall 2026/2027	10,0 mill. kr
Økte behov helse og velferd	-80,1 mill. kr
Økte utgifter barnehage	-12,3 mill. kr
Økte priser energi	-10,0 mill. kr
Demografi og samfunnsendringer	-92,4 mill kr
Sum endring i handlingsrom	-58,3 mill kr

Charlotte Bye, parkavdelingen

Klimatiltak

- Sirkulærøkonomi
- Alvim renseanlegg, 8 216 MWh
- Utslippsreduksjon
 - Fossilfri bilpark, 2 192 tonn CO₂, 146 mill. kr
 - Økt sykkelandel til 12%, 4 058 tonn CO₂
- Energiproduksjon, installerte solcelleanlegg, 781 MWh
- Redusert energibruk
 - Utskifting av gamle radiatorer
 - Utskifting fra lysstoffrør til LED
 - Utskifting av gamle vinduer

Solsikker i Skjeberg

Finansielle måltall

MÅL: God kommuneøkonomi	Måltall	Budsjett 2027
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,5 % - ca 100 mill. kr	0,25 % - 16,8 mill. kr
Samlet avsetning i budsjettet av brutto driftsinntekter	0,5 % - ca 35 mill. kr	0,0 % - 0 kr
Andel gjeld som belaster driften i % av brutto driftsinntekter	Gjelden skal ikke øke i planperioden	Ivaretatt i planperioden
Egenfinansiering investeringsprosjekter i planperioden eksklusive VAR	10,0 %	Ikke ivaretatt i planperioden
Udisponert disposisjonsfond av brutto driftsinntekter	> 6,0 %	4,4 %
Årlig avsetning til investeringer av brutto driftsinntekter	0,25 %	Erstattet med salg av boliger i planperioden

Avsetninger og bruk av fond

Disp. fond per
1/1-26

ca. 338
mill. kr

Beskrivelse	2027	2028	2029	2030
Disposisjonsfond	-3,3	- 16,5	- 39,4	-15,4
Kulturfond	1,0	1,0	1,0	1,0
Formannskapetets tilleggsbevilgnings- fond	3,0	3,0	3,0	3,0
Næringsfond	1,0	1,0	1,0	1,0

VM-kamp i Kulås amfi

Investeringer

Investeringsområde	2027	2027- 2030
Selvkost (VARF)	510 041	1 996 027
Bypakke Nedre Glomma	28 632	109 180
Nye institusjonsplasser	-	4 700
Biler, maskiner og el-billading	54 450	146 250
Utvikling/opparbeidelse eiendom (bolig)	114 500	230 600
Skoler og barnehager	65 500	699 500

Tall i 1000 kr

Frank Orefellen og Per Jensen, virksomhet vann og avløp

Investeringer Oppvekst

Investeringsområde	2027	2027- 2030
Ny kommunal barnehage øst og vest	1 500	82 000
Sarpsborgmarka barnehage	-	2 000
Utvide Stasjonsbyen barnehage	2 000	14 000
Forsterket skolearenaer (Sarpsfossen)	5 000	231 000
Oppgradering Tindlund barneskole og ungdomsskole	10 000	266 500
Utbedre læringsarealer ved Kruseløkka ungdomsskole	21 000	22 000

Paal Rognaldsen og Jørgen Thulin er lærere på Tindlund barneskole

Salg av kommunale boliger

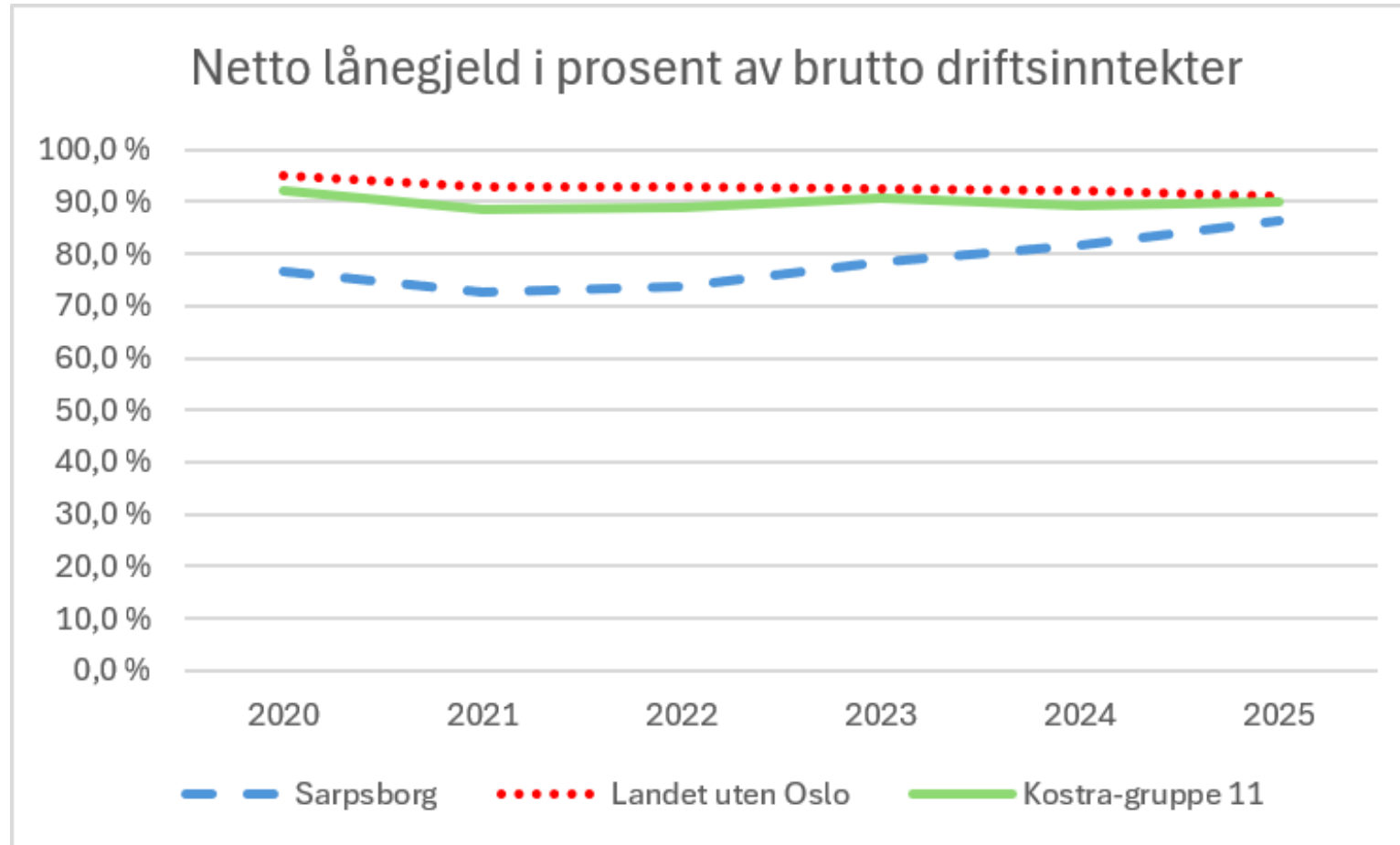
- Formål med prosjektet:
 - Redusere utgiftene til kommunale boliger
 - Fra leie til eie
 - Styrke samarbeidet med næringslivet, benytte tilvisningsavtaler
- Forventet, gjennomsnittlig salgspris: 2,5 mill. kr
- Erfaringstall per 2026: 1,65 mill. kr
- Reduserte vedlikeholdsutgifter på 7,6 mill. kr

Sverdrups gate, Østre bydel

Gjeldsutvikling, sammenligning

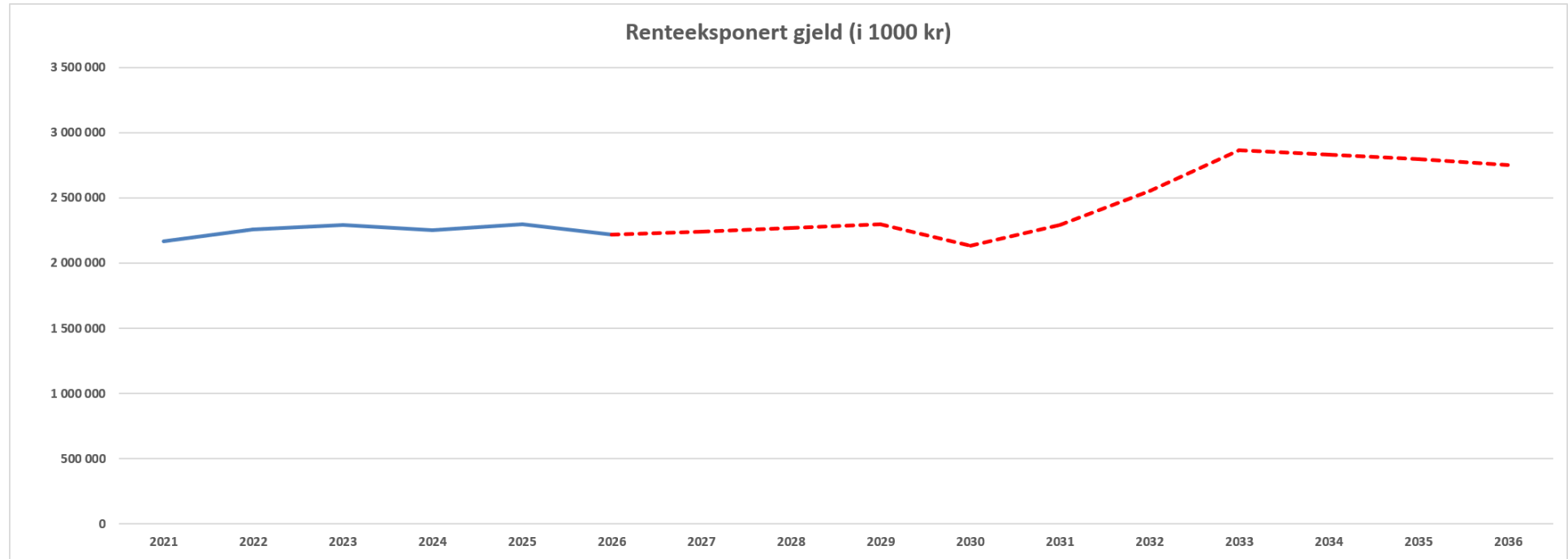
Avdrag

- Endring i regelverket for investeringer i vann og avløp fra 2026
 - Minste tillatte avdrag legges til grunn for kommunens samlede avdrag
 - Avdrag til VA-investeringer reduseres etter ny ordning
 - Avdrag som belaster driften øker

	2027	2028	2029	2030
HP 2026-2029	164,4	150,2	141,5	141,5
HP 2027-2030	179,3	180,5	190,4	200,6
Differanse	14,7	30,2	48,9	59,1

Gjeld som belaster driften

Økte renter

- Økte renteutgifter på selvkost, 55 mill. kr
- Økte renteutgifter på ordinære investeringer, 1,2 mill. kr

Rentenivå	2027	2028	2029	2030
HP 2025 – 2028	3,75%	3,8%		
HP 2026 – 2029	4,20%	4,15%	4,15%	
HP 2027 - 2030	5,19%	5,15%	5,00%	4,77%

Samlet gjeld
ca. 6,3
mrd. kr

Pensjon og utbytte

- Pensjonskostnader
 - Holdes på samme nivå som i 2026
 - KLP: 15,65%
 - SPK: 7%
- Utbytte
 - Østfold Energi – 28 mill. kr pr. år

Eiendomsskatt

- Gjeldende satser videreføres uten prisjustering
 - Næring: 5,2 promille
 - Bolig: 3,6 promille, bunnfradrag 300.000 kr
- Unngå å påføre innbyggere og lokalt næringsliv en ekstra belastning

Samlet inntekt:

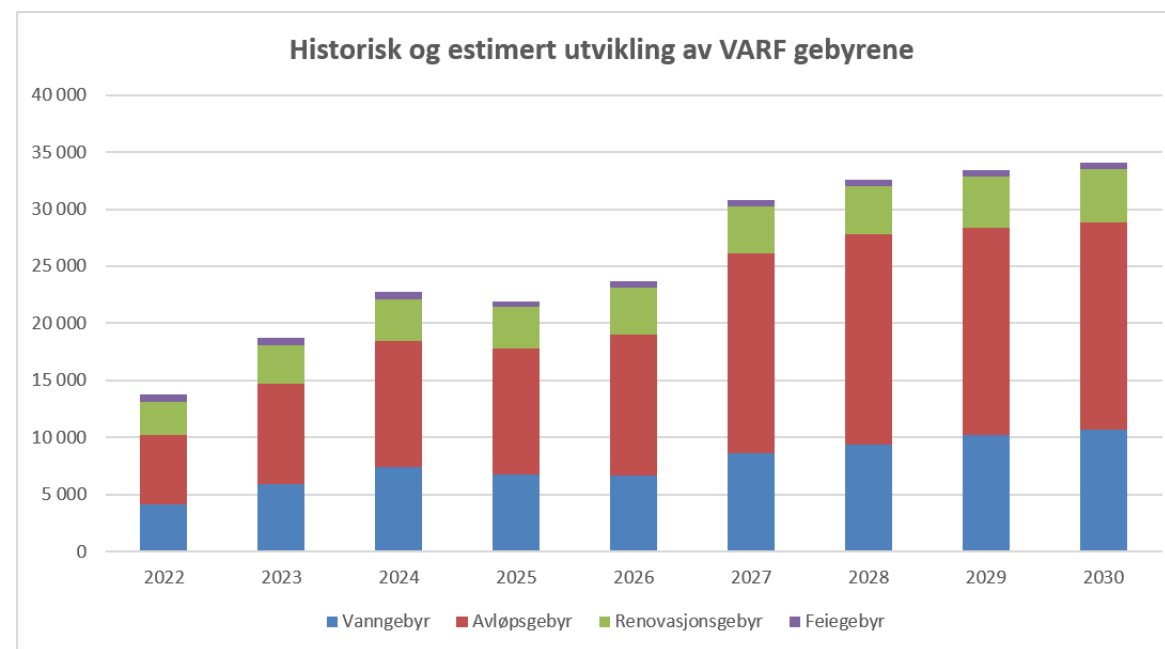
**ca. 269
mill. kr**

Sentrum, Sarpsborg

Vann, avløp, renovasjon og feiing

- Kraftig økning – 29,9%, ca. 7 000 kr
 - Ny renteberegning
 - Økt rente
 - Renseanlegget er nær ferdig
 - Redusert vannforbruk
- Usikker gebyrøkning senere i perioden
 - Nytt vannverk – foreløpig avsatt 372 mill. kr. Vil bli betydelig dyrere

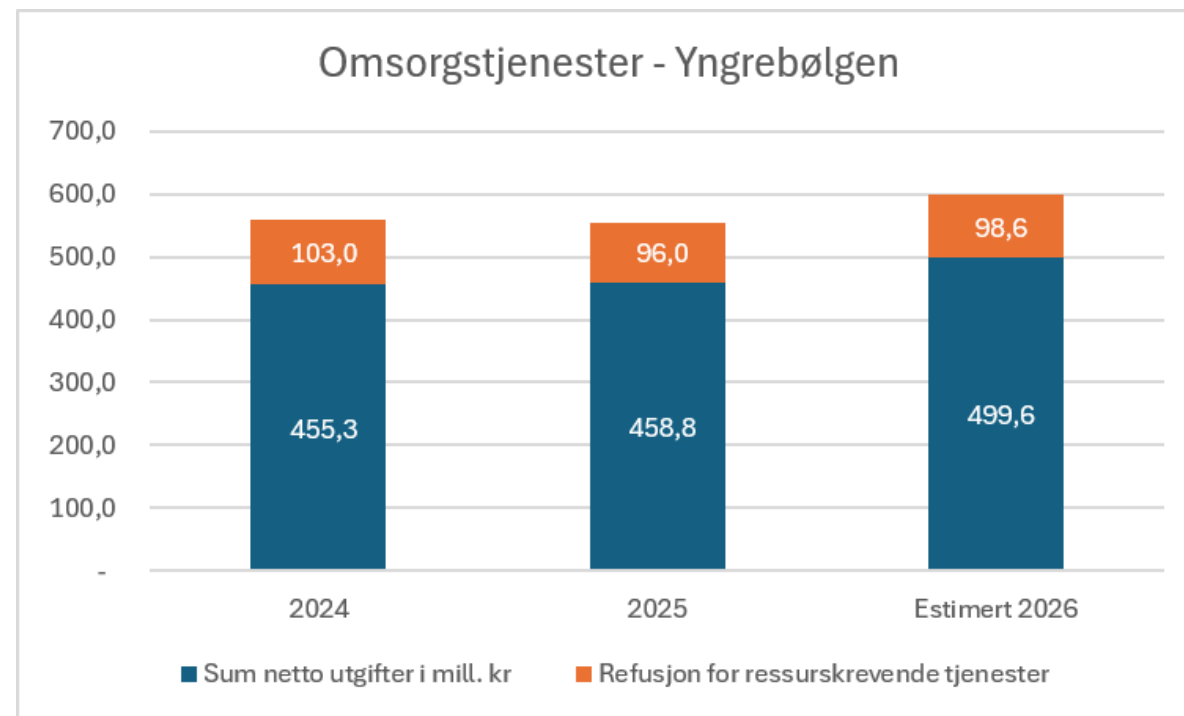

Alvim og Sandesund, Sarpsborg

Omstilling

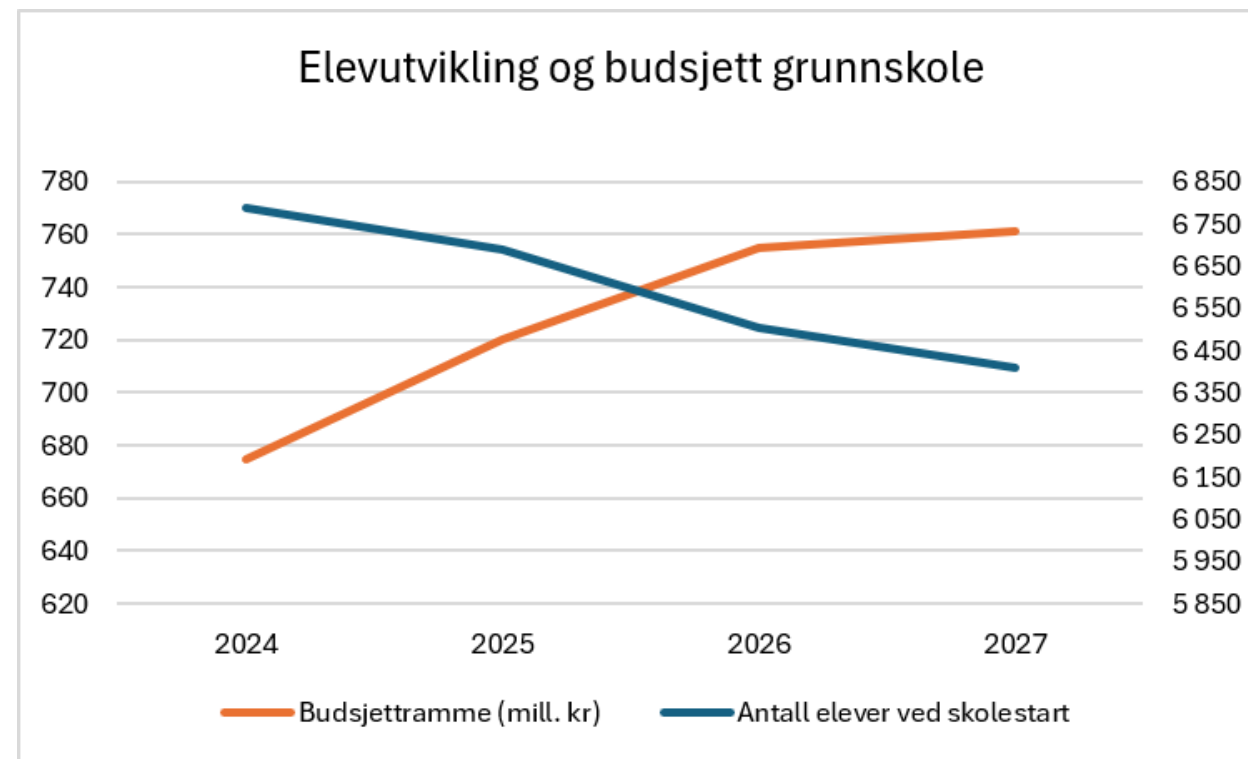
Yngrebølgen

- Kraftig vekst i brukere under 67 år som trenger omfattende omsorgstjenester
- Varige og sammensatte behov
- 57 mill. kr økning fra 2026 til 2027. Øker til om lag 66 mill. kr i 2028
- Avlastning, private kjøp, arbeid/aktivitet og BPA

Demografi - elevtallsreduksjon

- 378 færre elever siden 2024
- En elevplass koster i gjennomsnitt 116 000 kr pr. år
- Grunnskolene reduseres med 16 mill. kr
- Redusert utgift til gjesteelever, 8 mill. kr

Strukturendringer - skole

- Nedleggelse av Jelsnes barneskole i 2027
- Avvikling av Alvimhaugen barneskole eller tilsvarende strukturendring, i 2028
- Total innsparing, 14,1 mill. kr fra 2029
- Gjennomsnittlig utgift pr elev vil likevel være høyere enn før elevtallsnedgangen

Ytterligere omstilling er nødvendig

- Må bruke av fond for å oppnå balanse
- Utgiftene øker raskt. Marginalt handlingsrom til nye tiltak og prioriteringer
- Omstillingsarbeid er satt i gang
 - 50 millioner kroner i 2028
 - 70 millioner kroner i 2029
 - 90 millioner kroner i 2030

Omstillingsarbeid i 2027

- Tre hovedområder:

- Innretning på ressurskrevende tjenester til personer under 67 år
- Gjennomgang av turnuser for mest mulig effektiv drift

Områder hvor vår ressursbruk ligger over sammenlignbare kommuner, og hvor veksten i utgifter har steget betydelig

- Samtidig – oppgavedeling, struktur, teknologi og mer samarbeid

Fra Kulås barnehage

Hovedprioriteringer

Sarpsborg
kommune

Sammen skaper vi Sarpsborg

Ta i bruk hele samfunnets ressurser for å skape både velferd og verdiskaping

- Fra tjenesteleverandør til samarbeid og fellesløsninger
- Et tydeligere næringsperspektiv
 - Utbyggingsavtaler
 - Tilvisningsavtaler

Lise er frivillig instruktør for Sterk og stødig

Sammen skaper vi Sarpsborg

- Partnerskapsavtalen med Smart Innovation og SPIN forlenges, 600 000 kr
- KRED, styrkes med 1,5 årsverk, 1,3 mill. kr
- Kvartal 64, 3,75 mill. kr fra 2029
- Utbyggingsavtaler og tilvisningsavtaler

Digital kaffe, et samarbeid mellom Sarpsborg frivilligsentral, Blå kors og KRED

Fra utenforskap til innenforskap

Samle innsats for å mobilisere arbeidskraftreserven

- Knapphet på arbeidskraft
- Mange står utenfor jobb eller utdanning
- Avgjørende for den enkelte
- Det er også en stor mulighet – tilgang på arbeidskraft som konkurransefortrinn

Mykhailo jobber i parkavdelingen

Fra utenforskap til innenforskap

- Lærlinger, 2 mill. kr, øker til 5,7 mill. kr fra 2030
- Effektkontrakter, 1 mill. kr fra 2028, 2 mill. kr fra 2029. Økonomisk sosialhjelp reduseres tilsvarende
- Bærekraftig rekruttering, 750 000 kr
- Aktivitetsressurs for ungdom, 850 000 kr
- Endret praksis for overtallighet, 5,1 mill. kr

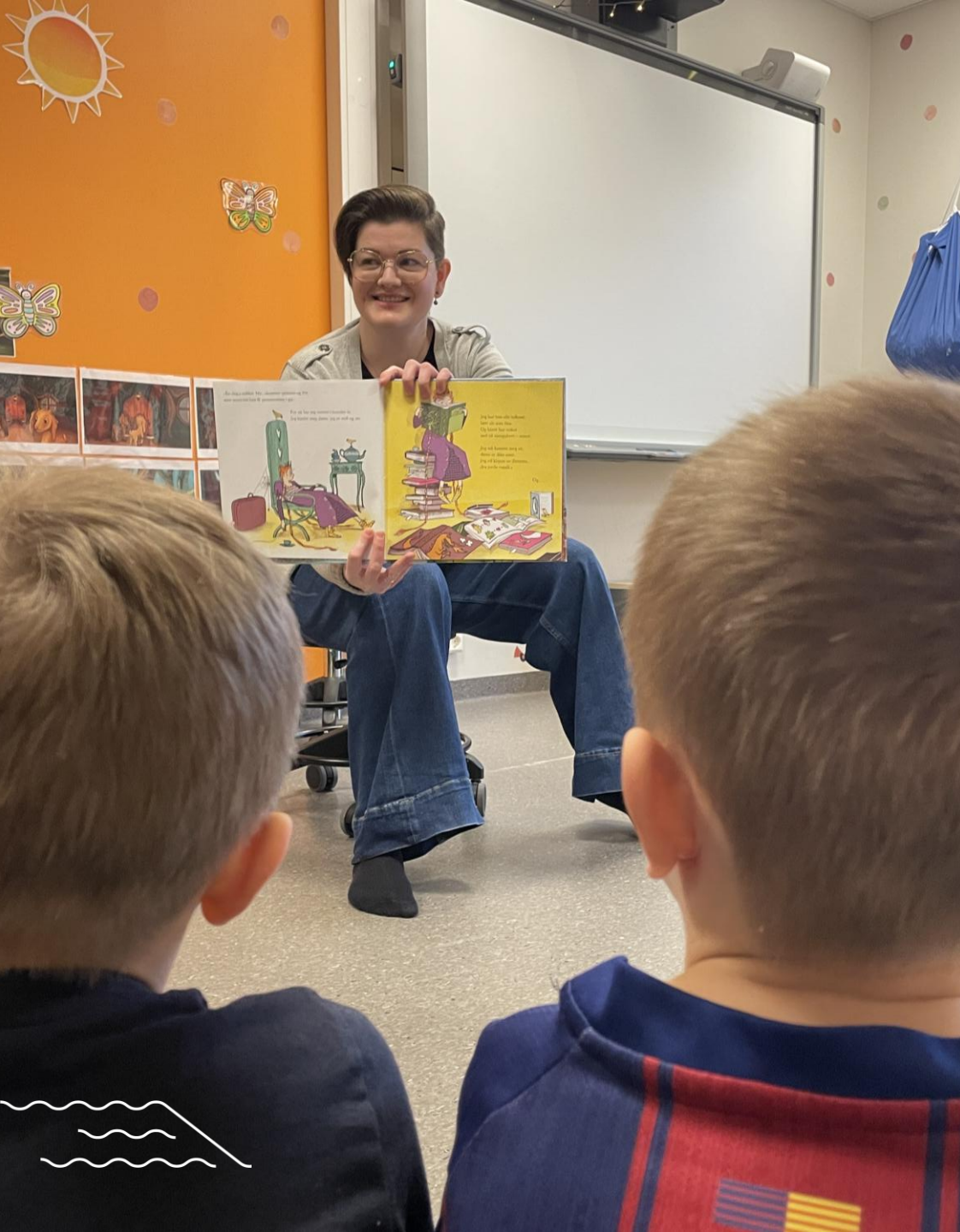

Fra reparasjon til forebygging

Dreie tjenester til barn og unge fra reparasjon til forebygging

- Tjenester til barn og unge
- Videreføres som hovedprioritering
- Et langsiktig arbeid
- Vekt på mer samhandling og bygge opp forebyggende tjenester – fra skole og barnehage, til helsestasjoner og fritidstilbud

Martin Halvorsen på ungdomsklubben Popup i Storbyen

Fra reparasjon til forebygging

- Styrker driftstilskudd til frivillige organisasjoner, 1 mill. kr
- Ett årsverk på biblioteket, 1 mill. kr
- Aktivitetshus, 3 mill. kr til etablering, og 750 000 pr. år til drift
- Investerer i skolegårder og lekeplasser, 30 mill. kr i perioden

Bibliotekar Tonje Haukebø Henriksen

Flere barnehageplasser

- Styrke tilskudd til private, 12 plasser fra høsten 2027 – 3,3 mill. kr
- Utsette avviklingen av Varteig barnehage til 2029
- Utvide Stasjonsbyen barnehage, fra høsten 2028 – 14 mill. kr investering + drift 3,8 mill. kr
- Mulighetsstudier nye barnehager i øst og vest, 98 plasser fra høsten 2030 – 79 mill. kr investering + drift 9,2 mill. kr inkl. FDV

Sandbakken barnehage

Flere tiltak lengre ned i innsatstrappa

- Reversere kjøp av 20 nye sykehjemsplasser, 17,5 mill. kr
- Styrke alarmbiltjenesten i hjemmetjenesten, 1,8 mill. kr
- Økning i antall brukere, hjemmetjenesten, 3,8 mill. kr
- Digital hjemmeoppfølging, 3 mill. kr
- Frisklivssentral, 1,2 mill. kr

Mona Elise Kristoffersen og Sissel Anita Granheim Iversen

Færre flyktninger

- Inntektene reduseres med
14 mill. kr i 2027, 43 mill. kr i 2030
- St. Marie læringscenter – reduksjon
2 mill. kr i 2027, 6 mill. kr i 2030
som følge av at færre bosettes
- Færre deltakere i
introduksjonsprogrammet og
kvalifiseringsprogrammet,
7 mill. kr i 2027, 7,5 mill. kr i 2028
- Avvikle bofellesskap EM,
1 mill. kr i 2027, 8,8 mill. kr i 2030

St. Marie læringscenter

Budsjettet finner du nå på sarpsborg.com

Spørsmål sendes inn i
politikermodulen i Framsikt
innen 20. november

Framsikt – politikermodul:
Opplæring for gruppeledere
mandag 2. november